

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ—ΜΟΥΣΙΚΗ—ΘΕΑΤΡΙΚΗ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΦΙΛΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΝΕΩΝ

Α'. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 4ον

ΣΑΜΟΣ—ΒΑΘΥ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1923

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΟΜΗΡΟΣ—'Οδύσσεια (Σ. 1—116) Μεταφρ. Ζ. ΣΙΔΕΡΗΣ
FRANÇ. CORPÉE—Μιά σύντομη ιστορία Μετ. Β. ΦΡΕΡΗΣ
Α. ΠΙΣΤΟΣ—Σκέψεις
ΣΩΤ. ΦΩΚΟΣ—Δημοτικό τῆς Σάμου.
Γ. ΛΟΓΗΣ—Μουσική.
ΣΑΠΦΩ—Μεταφρ. Μ. ΒΟΗΚΛΗΣ
Γ. ΘΕΜΕΛΗΣ—Πρωτοβρόχι
ΑΝΤΡΕΑΣ ΛΟΪΖΟΣ—'Εφυγες.
ΣΤΕΦ. ΣΙΔΕΡΗΣ—'Επιστροφή.
Θ. ΣΤ.—'Η Φιλαρμονική Σάμου.
ΑΡΙΣΤΟΣ ΡΩΜΗΣ—Βαθύ.

'Αλληλογραφία κλπ. κλπ.

«ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ»
 ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ-ΜΟΥΣΙΚΗ-ΘΕΑΤΡΙΚΗ
 ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΦΙΛΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΝΕΩΝ

Συνδρομαί δι' ἕν ἔτος	Ἑσώτερικοῦ	Δραχ.	30
»	Ἀμερικῆς	Δολλ.	5
»	Ἀγγλίας- Ἀποικιῶν Δίσα		1
»	Γαλλίας	Φρ.	50
»	Λοιπῶν Εὐρωπ. Κ. αἰτῶν	»	50

ΟΣΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ ΑΛΛΑΖΟΥΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ
 ΝΑ ΜΑΣ ΤΟ ΔΗΛΩΟΥΝ

Διὰ πληροφορίας, Συνδρομῆς κλπ. ἀπευθύνεσθε:
 Φιλοτεχνικὸν Ὅμιλον Νέων Σάμος-Βαθῦ-Ἑλλάς.
 Διὰ ζητήματα τῆς Συντάξεως
 «Μηνιαίαν Ἐπιθεωρησίν» » » »

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΥΨΕΛΙΚΩΝ

ΚΛ. ΧΡ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ

ΣΑΜΟΣ—ΒΑΘΥ

ΖΗΣΙΜΟΣ ΘΕΜΕΛΗΣ

Ἴατρος—παθολόγος

Ἀπολυθεὶς καὶ πάλιν τῶν τάξεων τοῦ Στρατοῦ,
 ἐνθα ἐπὶ δεκαετίαν ὄντων ἐξήσκησε τὸ ἐπαγγεῆμά του
 εἰς διάφορα Στρ. Νοσοκομεία ὡς ἐσωτερικὸς ἱατρός
 καὶ διευθυντής. **δέχεται ἐν τῷ ἱατρείῳ του**
 παραπλευρῶς τοῦ Παρθεναγωγείου, καθ' ἑκάστην
 9—12 π. μ. καὶ 4—6 μ. μ.

Ἐκτελοῦνται πᾶσαι αἱ νεωτάται θεραπευτικαὶ
 μέθοδοι, ἐνεργοῦνται παντὸς εἶδους χημικαὶ καὶ μι-
 κροβιολογικαὶ ἐξετάσεις.

Ἐφαρμογὴ τοῦ **Νεο—606** καὶ **Νεο—Τρε-**
πόλ μὲ ζήλοα ἀποτελέσματα.

THE CARGO BOAT DESPATCH CO

General Wharfingers

Importers, Exporters, & c

Telegraphic Address: «DESPATCHO» Colombo

Code used

A. B. C. 5th Edition—P. O. Box. No 178

ΟΛΟΙ ΣΤΟ

ΑΘΗΝΑΪΚΟΝ

Β. ΒΟΥΛΓΑΡΗ & Ν. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ

ΣΑΜΟΣ—ΒΑΘΥ

Μ. ΑΝΕΖΙΝΗΣ

ΑΛΕΥΡΑ—ΑΠΟΙΚΙΑΚΑ

ΣΑΜΟΣ—ΒΑΘΥ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΦΟΥΡΟΣ ΚΑΙ ΥΙΟΙ

Φωνογράφοι—Πιάνα—Μοτοσυκλέττες

Ἐξαρτήματα αὐτοκινήτων καὶ ἀμαξῶν.

Πόρτ-Σάιτ (Αἴγυπτος)

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΝΙΚ. ΚΑΡΠΟΥΣΗ

Σάμος—Βαθῦ

ΣΙΓΑΡΕΤΤΑ

Μ. Χ. Χ. ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗ

ΣΑΜΟΣ—ΒΑΘΥ

Κ. ΚΩΣΤΑΚΗΣ

Ἴατρος

Μαυροκορδάτου 14

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΚΟΥΡΕΙΟΝ ΕΜ. ΠΑΡΑΣΧΟ

Πλατεῖα Πυθαγόρου

ΣΑΜΟΣ—ΒΑΘΥ

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΖΥΜΑΡΙΚΩΝ

«**Η ΔΗΜΗΤΡΑ**»

ΔΗΜ. ΜΑΡΜΑΡΑ

Ἰδρυθὲν τῷ 1900.

ΗΡΑΚΛΗΣ ΚΡΙΚΙΓΙΑΝΝΗΣ

Ὁ ἱατρός τῆς πόλεώς μας κ. Ἡρακλῆς Κρικιγιάννης ἐπανελθὼν καὶ πάλιν ἐπαναλαμβάνει τὰς ἐργασίας του καὶ δέχεται καθ' ἑκάστην ὅπως καὶ πρὶν ἐν τῇ οἰκίᾳ του κειμένη ἐν τῇ συν-οικίᾳ «Κατόσφι» ὀπίσθεν τῶν Ἀγίων Θεοδώρων.

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΟΡΗΣΙΣ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ—ΜΟΥΣΙΚΗ—ΘΕΑΤΡΙΚΗ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΦΙΛΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΝΕΩΝ

Α'. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 4ον

ΣΑΜΟΣ—ΒΑΘΥ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1923

ΟΔΥΣΣΕΙΑ

Σ. 1—116

ἦρθε ἕνας πασιγνώστος ζητιάνος, πὸν στὸ Θιάκι
κι' ἄλλος δεύτερος πὸ λαίμαργος δὲν εἶταν
να νὰ φάει νὰ πιεῖ. Κι' οὔτε εἶχε ἀπάνω σάρκα
ἢ, κι' ἄς ἔδειχνε τρανὴ ἢ κορμοστασιά του.
Ἐν Ἀργαῖο ἢ μάννα του ἀπὸ γεννησιμιό του, 5
καυδιὰ μέσ' τὸ χωριὸ τόνε φωνάζανε Ἴτρο,
ὅπου τοῦλεγαν, μηνύματα νὰ φέρει.
Ἐκεῖ, ἀπ' τὸ σπίτι του ἔδιωχνε τὸ Δυσέα
ὅλο τὸν ἀπόπεινε μὲ θυμωμένα λόγια.
Ἄπ' τὴν πόρτα, κνώδαλο, νὰ μὴ σὲ ποδοσύρω. 10
Πῶς μοῦ κάνουνη τὸ μάτι νὰ σὲ διώξω;
ὡς τὸχ' αὐτὸν σὲ ντροπῆ. Μὲν σὴκω, μὴν πιαστοῦμε.»
ὡς τὸν κοίταξε κι' ἔτσι ὁ Δυσέας τοῦπε
ἔνε, ἐγὼ δὲ σ' ἔβλαψα, κικὸ δὲ σοῦπα λόγο,
οὐλεῦω ἂν πὸ πολλὰ κανεῖς σὲ σένα δώσει. 15
κατώφλι καὶ τοὺς διὸ μᾶς παίρνει, κι' οὔτε πρέπει
να νὰ βαρυννωμάς, κι' εἶσαι θαρρῶ ζητιάνος
κι' ἐγὼ, κι' ἀπ' τοὺς θεοὺς τὸ πλοῦτος καρτεροῦμε.
πιαστοῦμε μὴ ζητᾶς στὰ χέρια, μὴ μ' ἀνάψει, 20
τὰ βᾶψω μ' αἵματα τὸ στήθος καὶ τὰ χεῖλια,
εἶμαι γέρος. Κι' αὐρὸ πιά τὴν ἡσυχία μου θαῦρω.
θαρρῶ πὸς δεύτερη φορὰ δὲ θὰ τὸ κάμεις,
τὸ σπίτι τοῦ θεϊκοῦ Δυσέα νὰ γυρίσεις».
ἔτσι τοῦπε μὲ θυμὸ κι' ὁ Ἴτρος ὁ ζητιάνος· 25
ἔ, γιὰ ἰδεῖτε ἢ γλώσσα του τοῦ φωνακλᾶ πὸς τρέχει,
ἢς γριᾶς τῆς καμινούς, πὸν μιὰ νὰ φάει θὰ λιώσει,
ἢς μασέλες καταγῆς τὰ δόντια του θὰ πέσουν,
ἢς γουρούνας πὸν χαλᾶ, σὰ βόσκει, τὰ σπαρμένα.
πομπώσου τὸ λοιπὸν κι' αὐτοὶ νὰ μᾶς γνωρίσουν 30
ὅλο. Βρὲ παλιόγερε, μὲ νιὸ πὸς θὰ τὰ βάλεις»
ἔτσι κι' οἱ διὸ τοὺς μ' ὄλη τοὺς μαλλώνανε τὴ λύσσα
στὰ στίς πόρτες τίς ψηλές, στὸ σκαλιστὸ κατώφλι.
ἄκουσε πὸν μάλλοναν ὁ λατρευτὸς Ἀντίνος,
ἔξη χαμογέλασε κι' ἔτσι εἶπε στοὺς Μνηστῆρες· 35
ἔ, ἕνα τέτοιο ἄλλη φορὰ δὲν ἔτυχε νὰ ἰδοῦμε.
ἔντι πῶστελε ὁ θεὸς μέσα σ' αὐτὸ τὸ σπίτι!
ἄνουν καὶ φαγώθηκαν ὁ ξένος μὲ τὸν Ἴτρο
καὶ στὰ χέρια νὰ πιαστοῦν. Μὰ ἔλατε ἄς μὴν ἀργήσουν.»
ἔτσι εἶπε, καὶ πετάχτηκαν σκασμένοι ὄλοι στὰ γέλια 40
ὅπου πῆγαν στοὺς φτωχοὺς τοὺς κακοφορεμένους.
ἔτσι τοῦ Εὐπέιθη ὁ γιὸς Ἀντίνος σ' ὄλους εἶπε·
οὔστε κάτι τι νὰ πῶ, περήφανοι Μνηστῆρες.
τίς γιδοκοιλίες αὐτές, πούναι στὸ τζᾶκι ἀπάνω, 45
ἔνε γιὰ τὸ δειπνο μᾶς, γεμάτες πάχος κι' αἶμα,
ὅς νικήσει καὶ φανεῖ πὸ δυνατὸς πὸς εἶναι,
ἔρηκθε μόνάχος του κι' ἄς πάρει ὅποια διαλέξει.
πάντα στὸ τραπέζι μᾶς ἄς τρώει, κι' ἄλλο ζητιάνο
να δὲ θ' ἀφήσουμε νὰ μπεῖ νὰ ζητιανέψει»
ἔτσι ὁ Ἀντίνος μίλησε κι' ἄρρεσε ὁ λόγος σ' ὄλους. 50

Μὲ δόλο κι' ὁ πολῦσοφος Δυσέας μίλησε ἔτσι
» Ἀφέντες, γέρος ἔτσι ἐγὼ, πολυβασανισμένος,
δὲ γίνεται μὲ πὸ μικρὸ στὰ χρόνια νὰ παλαιψω.
Μὰ νά, ἢ κακούργα μου κοιλιὰ γιὰ νὰ τίς φάω μὲ σπρώχνει.
Μὰ ἔλατε τώρα ἄμότε μοι τὸν πὸν τρανὸ σας ὄρο, 55
κανεῖς στὸν Ἴτρο νὰ μὴ βγεῖ βοηθὸς καὶ μὲ χτυπήσει
βαριά ἀπὸ πίσω ἀστόχαστα καὶ κάτω αὐτὸς μὲ στρώσει.»
ἔτσι εἶπε, κι' ὄλοι ὀρκίστηκαν καθὼς τοὺς τὸ ζητοῦσε.
Κι' ἔπειτα πιά σὰν ἄμοσαν καὶ τέλεσαν τὸν ὄρο,
πῆρε τὸ λόγο ὁ λατρευτὸς Τηλέμαχος κι' ἔτσι εἶπε 60
» ἔνε, ἂν τὸ λέει ἢ ἀφοβὴ καρδιά σου μέσ' στὰ στήθια,
σιγύνα αὐτόν, κι' ἄλλο Ἀχαιὸ μὴ φοβηθεῖς κανένα.
Θᾶχει νὰ κάμει μὲ πολλοὺς ὅποιοι χτυπήσει ἔσένα.
ἔνος μου εἶσαι. Οἱ πρόκριτοι τὴ γνώμη μου ἔχουν ὄλοι,
κι' ὁ Ἀντίνος κι' ὁ Εὐρύμαχος, κι' οἱ διὸ μὲ νοῦ καὶ γνώση.»
ἔτσι εἶπε, κι' ὄλοι παίνεσαν τὸ λόγο. Κι' ὁ Δυσέας 66
ἔζωσε τὰ κουρέλια του τριγύρο στὰ κρυφὰ του,
καὶ τὰ μηριά του φάνηκαν, χοντρά, καλοδεμένα,
οἱ ὄμοι του οἱ τετράπλατοι, τὰ στήθια του, τὰ μπράτσα
γερά. Τότε ἔτρεξε κοντὰ κι' ἢ Ἀθηναῖα Παλλάδα
κι' ἔπιασε καὶ δυνάμωσε τοῦ βασιλιᾶ τὰ μέλη. 70
ἔτσι οἱ Μνηστῆρες θάμαζαν κι' εἶχε σασιῖσι ὁ νοῦς των
κι' ἔτσι ἕνας εἶπε σκύβοντας στὸν ἄλλο πὸν εἶταν δίπλα·
» Γλήγωρα ἀπ' τὸ κεφάλι του πάει, θὰ τὴν πάθει ὁ Ἴτρος.
Γιὰ ἰδεῖτε ὁ γέρος τί μηριά πὸν δεῖχνει ἀπ' τὰ κουρέλια.»
ἔτσι εἶπαν, κι' ἔτρεμε ἢ καρδιά τοῦ Ἴτρον μέσ' στὰ
(στήθια). 75
Μὰ κ' ἔτσι, οἱ δοῦλοι μὲ στανιὸ τὸν ζώνουν καὶ τὸν φέρνουν
λιωμένον, κι' ὄλα τοῦτρεμαν τὰ μέλη του ἀπ' τὸ φόβο.
Τότε ἔτσι μὲ διὸ λόγο του τὸν στόλισε ὁ Ἀντίνος·
» Ἀ νὰ χαθεῖς, βοιδόκορμο, πὸν εἶθε νὰ μὴ γεννιόσουν,
πὸν τρέμεις γέρον ἄνθρωπο πὸν οἱ συμφορὲς τὸν πνίγουν
καὶ σοῦ παράλυσε ἢ καρδιά στὰ στήθια σου ἀπ' τὸ φόβο
Μὰ κάτι τώρα θὰ σοῦ πῶ καὶ νὰ τὸ ἰδεῖς θὰ γίνει.
Ἄν' ἔτσι αὐτὸς πὸν δυνατὸς φανεῖ καὶ σὲ νικήσει,
θὰ σὲ πετάξω στὴ Στεριά μ' ἕνα καρᾶβι μαῦρο
στὸ βασιλιὰ τὸν ἔχετο, πὸν ἄνθρώπου δὲ λυπᾶται, 85
αὐτὰ καὶ μύτη μ' ἄπονο μαχαίρι νὰ σοῦ κόψει
καὶ νὰ σοῦ βγάλει τὰ χαμνὰ νὰ σοῦ τὰ φᾶνε οἱ σκύλοι.»
Εἶπε κι' ὁ Ἴτρος πὸν πολὺ παράλυσε ἀπ' τὸν τρέμο·
Τότε εἶπε μέσ' στὸ νοῦ ὁ θεϊκὸς πολῦπαθος Δυσέας, 90
νὰ τὸν χτυπήσει κι' ἢ ψυχὴ μὲ μιᾶς νὰ τοῦ πετάξει,
ἢ μ' ἕνα χτύπημα ἀπαλὰ στὴ γῆ νὰ τὸν ξεπλώσει.
Κι' ἔκει πὸν συλλογίζονταν καλύτερο του βροῆκε,
νὰ τὸν βαρέσει ἔτσι ἔλαφρὰ νὰ μὴν τὸν καταλάβουν.
Κι' ἦρθαν στὰ χέρια. Στὸ δεξιὸ τοῦ δίνει ὁ Ἴτρος ὄμο, 95
μὰ στὸ ριζαῦτι τὸν βαρᾶ κι' ἔκεινος, κι' ὄλα μέσα
τοῦ τσάκισε τὰ κόκκαλα, κι' εὐτὺς τὸ κόκκινο αἶμα
ἀνάβρυσ ἀπ' τὸ στόμα του, καὶ στρώθηκε βογγώντας
στὶς σκόνες καὶ τὰ δόντια του τᾶσφιγγε καὶ κλωτσοῦσε
ὄμο μὲ τὰ πόδια του. Κι' οἱ ἄχαροι Μνηστῆρες
σηκώνοντας τὰ χέρια τοὺς ξεραίνονταν στὰ γέλια. 100
Τότε ὁ Δυσέας, πιάνοντας τὸν Ἴτρο ἀπ' τὸνα πόδι,

δρὸς τῆς. στὸ σαλόνι τῆς εἰσόδου ὅπου ὀκείπι τῆς ὑποδοχῆς» ἐφώναζε κάθε τόσο τὰ ὀνόματα τῶν προσερχομένων. Ὁ γιατρός, μὲ ἐπίσημη στολή, ὑπέροχος, στεκόνταν ὄρθιος πίσω ἀπὸ τὴν πολυθρόνα τῆς γυναίκας του. Ὁλομαζὶ ἐρριξε ἕνα βλέμμα στὸν ἀντιθάλαμο καὶ γέροντας τὴν κειφαλή του στὸ αὐτὴ τῆς Μαχὰ τῆ ρώτησε φιλόφρονα: «— Ἀκόμη, ἀθλία, δὲ σὲ σκότωσε ἡ δυστυχία;» — «Ὁχι ἀκόμα δυστυχῶς» ἀπάντησε ἡ καταδικασμένη σὲ θάνατο. — «Τότε κοίταξε ἐκεῖ πρὸς τὴν πόρτα, τῆς ψιθύρισε ὁ γιατρός, καὶ βλέποντας θὰ πεθάνεις ἀπὸ χαρά.» Τῆ στιγμῆ ἐκείνη ὁ «ἐπὶ τῆς ὑποδοχῆς» ἀνήγγειλε μὲ μεταλλικῆ φωνή! «Ὁ πλοίαρχος βαρῶνος ντέ Μπλεζουίτς!» Ὁ ὁμορφος ἀξιωματικὸς μπῆκε εἰς τὴν αἴθουσα μ' ἕνα χαμόγελο στὰ χεῖλη καὶ πρώτη δουλειὰ εἶταν νὰ ζητήσει μὲ τὸ βλέμμα του τὴν ἐρωμένη του. Τὴν ἀναγνώρισε μὲ κόπο.

Ἡ Μαχὰ προσπάθησε νὰ σηκωθεί μὰ δὲν τὸ κατῶρθοσε. Ἐρριξε ἕνα βλέμμα γιομάτο ἀγάπη, σήκωσε τὸ δεξὶ τῆς χερί ὡς τὸ λαιμὸ τῆς κ' ὕστερα ἔπεσε στὸ πάτωμα βαρεῖα καὶ τελείως ἀναίσθητη τούτη τῆ φορά.

Ὅλοι οἱ προσκεκλημένοι ξεσπάστηκαν. Ὁ γιατρός γονάτισε κοντὰ στὸ πτώμα τῆς γυναίκας του, ὁ πλοίαρχος Μπλεζουίτς ἀπελιπισμένος, λίγο καὶ θὰ φανέρωνε τὴν θλίψη του ἂν ἕνας φίλος του δὲν τὸν τραβοῦσε ἔξω ἀπὸ τὴν αἴθουσα. Οἱ προσκεκλημένοι ἄρχισαν νὰ φεύγουν, οἱ ὑπυρέτες βάλθηκαν νὰ τρῶνε τὰ φαγητὰ κ' ἡ κυρία πρεσβευτοῦ δυσσαρεστημένη ἀπὸ τὴν ἀποτυχία τῆς ἐσπερίδας φρούσκωνε καὶ ξεφούσκωνε.

Ἐδῶ ὁ Μωρίς σταμάτησε. Γιά μιὰ στιγμὴ βασιλεψε σιωπῆ Ὅλοι φρικίασαν κι' ὁ Περερά εἶχε τὸ στοιχειῶδες τάκτ νὰ μὴ διακόψει τὴ σιωπῆ μὲ κανένα χοντρὸ καλαμπούρι. Ἐμειναν ἔτσι ἀμίλητοι ὥσπου ἡ οἰκοκυρὰ ἀνασηκωνοντας τὸ παράπετασμα τοῦ καπνιστηρίου εἶπε.

— Λοιπὸν, κύριοι, ἀκόμη νὰ καπνίσετε τὸ τσιγάρο σας; Οἱ κυρίες διακμρτύρονται...

Περωνώντας στὸ σαλόνι ὁ Περερά πῆρε τὸ Μωρίς ἀπὸ τὸ μπράτσο. Τὸν ρώτησε:

— Κι' ὁ γιατρός τί ἔγινε;

— Καθὼς σὰς εἶπα μιὰ μέρα ἀφροσύνης ἐκαυχῆθαι γιὰ τὸ ἐγκλημά του, ποῦ ὁ νόμος δὲν τὸ προέβλεψε κι' ἔτσι ἔμεινε ἀτιμώρητος. Ἡ παραμονὴ του ὅμως στὴ Βιέννη ἀπὸ τὴ μιὰ μέρα στὴ ἄλλη τοῦ ἐγίνονταν ἀδύνατη καὶ γι' αὐτὸ κατέφυγε στὴ Βαρσοβία ὅπου καὶ ζεῖ. Ἀπόχτησε μιὰ πολὺ σεβαστὴ πελατεία κι' ἐξακολουθεῖ νὰ ἐξασκεῖ τὸ ἐπάγγελμά του ἐπαναλαμβάνοντας στοὺς πελάτες του τὴ φράση τῆς ἐιδικότητός τουα— Πρὸ παντός ἀποφεύγετε τὶς συγκινήσεις...» Ἀλλὰ δὲ μούπες τί ἰδέα ἔχεις γιὰ τὸ θέμα τῆς ἱστορίας μου;

— Ἀδύνατο, φίλε μου, ἀδύνατο ὄλες οἱ ἐπιφυλλίδες νὰ νὰ μὴ μοιάζουν μὲ τὴν «Ἰουλία» τοῦ Ὀκτάβ Φεγέ...

Μετάφραση ΒΕΛ. ΦΡΕΡΗ

ΣΚΕΥΕΙΣ

Ὅλες οἱ γυναῖκες εἶνε ἴδιες ἀνεξαιρέτως. Ἡ φαινομενικὴ διαφορά μεταξὺ τους βρῖσκεται στὸ περιβάλλον ποῦ ζεῖ κάθε μιὰ. Ὅταν αὐτὸ λείψει τότε καὶ ἡ φαινομενικὴ διαφορά φεύγει μόνη τῆς.

Α. ΠΙΣΤΟΣ

Πρὸς τὸν Κύριον Πρόεδρον τοῦ Φιλοτεχνικοῦ Ὁμίλου Νῆ Ἐνταῦθα.

Εὐχαρίστως θ' ἀνταποκριθῶ εἰς τὴν εὐγενῆ σας πρὸς συνεργασίαν εἰς τὴν «Μηνιαίαν Ἐπιθεώρησιν» ἡγου σας, καὶ θὰ προσπαθῶ νὰ συμβάλω ὅσον δυνάμει πιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τὸν ὁποῖον ἐπιδιώκετε. Ἐπὶ τὸ σὰς ἀποστέλλω ἕν ἀνέκδοτον Δημῶδες Σαμιακὸν ποίησιν συλλογῆς μου, τὸ ὁποῖον δὲν περιλαμβάνεται εἰς τὰ τοῦ μακαρίτου Ἐπ. Σταματιάδου. Δὲν εἶνε βέβαια ἀριστούργημα, ἀλλὰ δεικνύει πολὺ καθαρὰ τὰ ψυχικὰ ἐρωτευμένου βάρδου τῆς πατρίδος μας κατὰ τὸ παρελθόν.

Μὲ ἐκτίμησιν
Σωτ. Φώκος

Ἄν πῶ γιὰ τὸ κεφάλι σου γλάστρα ν' ἐ μὲ καὶ σ' ἂν μ' ἀντιβάλλεις στὸ στενὸ τὶς φασκελιὰς

Μ' ἂν πῶ γιὰ τὰ μαλάκια σου πλεμμένα μὲ καὶ κάθε τρίχα γένεται σπαθιγιά νὰ μὲ σφ

Μ' ἂν πῶ καὶ γιὰ τὸ κούτελο τὸ λαμπερὸ στὴν κάμαρα ὁ Ἐρωντας τῶχει κρυφὸ καμ

Μ' ἂν πῶ γιὰ τὰ φρυδάκια σου ἀράπικο γιὰ τὴν Πόλι, καὶ στὴ Βενετιά ζουγράφος δὲν τὰ

Μ' ἂν πῶ γιὰ τὰ ματάκια σου μαῦρα σ' ἂν ὅπου τὸ ἔχ' ὁ Ἐρωντας καὶ γράφει τὸ φερ

Μ' ἂν πῶ γιὰ τὴ μυτίτσα σου ἀσημοκοντὸ ὅπου τὴν ἔχ' ὁ βασιληῆς μαλαματένια πέν

Μ' ἂν πῶ καὶ γιὰ τὰ χεῖλη σου τὸ χιώτικο θέλει νὰ πίνῃ τὸν καφέ μὲ φούρφουρο φλυτ

Μ' ἂν πῶ γιὰ τὰ δοντάκια σου τὰ δασοφυττὸ κύριος σου τὰ βανε στὸν τόπο ἕνα ἕνα.

Μ' ἂν πῶ γιὰ τὴ γλωστίτσα σου τὴν ἀηδονὸ ὅπου τὴν πῆραν τὰ πουλιά σκοπὸ καὶ κελ

Μ' ἂν πῶ γιὰ τὸ σαγόνι σου Σαμιάτικο πῶ ὅπου τὸ ἔχ' ὁ βασιληῆς καὶ βάζει τὸ ζαφει

Μ' ἂν πῶ γιὰ τὸ λαιμάκι σου τὸ στρογγυλὸ ὅπου τὸ ἔχ' ὁ Ἐρωντας μὲ πόθο καμωμέν

Μ' ἂν πῶ καὶ γιὰ τὰ στήθια σου ἤλιος καὶ τὸ ὅπου τὸ ἔχ' Ἐρωντας μὲ τὸ μαργαριτάρι.

Μ' ἂν πῶ γιὰ τὰ βυζάκια σου σπαθιά ν' ἐ μὲ ποῦν' ἀπὸ μέσα κουφωτὰ καὶ γεμισμένα μὲ

Μ' ἂν πῶ καὶ γιὰ τὴ μέση σου ν' ἐ λεμονιάς χαρὰς τονε τὸν μορφονῶ ποῦ σένα θὲ νὰ πάρ

ΜΟΥΣΙΚΗ

Ἡ Μουσικὴ δὲν εἶνε τέχνη οὔτε ἐπιστήμη. Ὁ μουσικὸς ὅμως—ὁ ἐκτελεστής— εἶνε τεχνίτης.

Ὁ συνθέτης εἶνε μεσάζων μεταξὺ τῆς μουσικῆς καὶ τοῦ μουσικοῦ.

Ἡ τέχνη μπορεῖ νᾶνε καὶ ἀνωφελής.

Ἡ λογοτεχνία καὶ ἡ μουσικὴ, ἡ γλυπτικὴ καὶ ἡ ζωγραφικὴ ἐπάψαν πιά νᾶνε οἱ ἀνωφελεῖς τέχνες, ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποῦ φανερώθηκαν κύρια συστατικὰ τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς.

Ἡ λογοτεχνία καὶ ἡ μουσικὴ, γεννᾶει στὸ πνεῦμα παραστάσεις ζωγραφικῆς καὶ γλυπτικῆς καὶ ἡ γλυπτικὴ καὶ ζωγραφικὴ μουσικῆς ἐμπνεύσεις.

Γιατὶ ἡ λογοτεχνία, ἡ μουσικὴ, ἡ γλυπτικὴ, ἡ ζωγραφικὴ συγκεντρώνουν τὸ καλὸ καὶ τὸ ἀρμονικόν.

Τὸ καλὸ καὶ τὸ ἀρμονικὸ εἶνε ἡ Ἀλήθεια.

Ἡ Ἀλήθεια εἶνε τὸ πνεῦμα τοῦ ὠραίου, τοῦ μεγάλου καὶ τοῦ ἀληθινοῦ.

Καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνωτέρου Ἀνθρώπου εἶνε τὸ Πνεῦμα τῆς Ἀληθείας.

Ἡ Μουσικὴ, ἂν ἐξεταστῆ χωριστὰ ἀπὸ τὰ παραγωγικὰ αἰτία τῆς ἐμπνεύσεως, εἶνε μιὰ εἰδικὴ ἐκδήλωση ψυχικῶν διαθέσεων καὶ καταστάσεων, περιορισμένη στὸ περιθώριον τῶν ἤχων. (θεωρητικὴ μορφή.)

Ἡ Μουσικὴ ἂν ἐξεταστῆ ἀπ' τὴν ἐξωτερικεὺσιν τῆς ἐμπνεύσεως, τὴν ἐκτέλεσιν, εἶνε κάθε ἀνεκτὴ, διαδοχικὴ ἢ ταυ-ὄχρονος, ἀπόδοσιν ἤχων. (Πραγματικὴ μορφή.)

Ἡ θεωρητικὴ ἐκδοχὴ ἀπαιτεῖ νὰ διεισδύσωμε στὸ πνεῦμα τῆς ἐμπνεύσεως τοῦ συνθέτη, νὰ ζήσωμε στὴν ποχὴ του, νὰ νοιώσωμε παρόμοια μὲ κείνον συναισθήματα καὶ μὲ τὸν ἴδιον τρόπο ποῦ μίλησαν στὴν ψυχὴ του. (Ἀναλυτικὴ ἀποψη.)

Ἡ πραγματικὴ μορφή μᾶς ἀφίνει ἐντελῶς ἐλεύθερος νὰ δημιουργήσωμε ἀπ' τὸ αἶλο ὕλικόν τοῦ μουσουργοῦ, δικὰ μᾶς εἰδῶλα, ὄνειρατα, κόσμους. (Συνθετικὴ ἀποψη.)

Στὴν πρώτη περίπτωσιν ὁ μουσουργὸς εἶνε μεγάλος δασκαλὸς ποῦ μᾶς ὀδηγεῖ ἀπ' τὸ χεῖρ ὅπως ὁ Βεργίλιος τὸ Δάντην.

Στὴ δευτέρωσιν προχωροῦμε, χωρὶς ὀδηγόν, μόνον μὲ τὸ ὑποσυνειδητὸν ἐνστικτόν μας. Μὰ ὅσο κι' ἂν εἶνε πραγματικὴ ἡ δευτέρωσιν ἀποψη, δὲν μᾶς δίνει τίποτε ἀληθινόν, πραγματικόν. Ἡ φαντασία μᾶς βλέπει σὲ δεινόν τοῦ κείνου ποῦ ὁ Συνθέτης μᾶς παρουσιάζει ζωντανόν. Ἀπ' τὰ ὄνειρατα ὅμως δὲν λείπουν τὰ παραμιλητὰ, οἱ ψευδαισθησεις καὶ οἱ ἐφιέλτες, γι' αὐτὸ πᾶμε μακριὰ ἀπ' τὴν ἀλήθειαν.

Ἡ ἀπεριόριστὴ ἐλευθερία ποῦ ἀπορρεῖ ἀπ' τὴν πραγματικὴ μορφή τῆς μουσικῆς εἶνε πολὺ ἐπικίνδυνη ἀθαιρέσια. Καὶ ἀθαιρέσεις, σ' ὅτιλέμε σήμερον τέχνη, δὲν ἐπιτρέπονται οὔτε ἀπὸ τὸν δημιουργόν, οὔτε ἀπ' τὸν κριτικόν του.

Ἀθαιρέσια, λέγοντας, ἐνοοῦμε κείνον ποῦ βρῖσκεται ἔξω ἀπ' τοὺς ὑπολογισμούς ποῦ ρυθμίζονται μὲ τοὺς φυσικοὺς νόμους, κι' ὄχι μὲ τοὺς νόμους ποῦ ἐπέβαλαν ἀνθρώπινες φαντασίας. Μερικοὶ κατήγγειλαν τὴ Μουσικὴ πῶς

εἶνε προαγωγός, ὅτι δηλ. ἐνισχύει ἐξ ἴσου καὶ τὶς καλὰς καὶ τὶς κακὰς διαθέσεις τοῦ ἀκροατῆ, ἀναλόγως τῆς ἰδιοσυγκρασίας του. Καί, λένε, πῶς μὲ τὴν ἴδια εὐκολία ποῦ θὰ μπόδιζε ἕνα ἀπὸ ἐγκλημα, θὰ δυνάμωνε ἄλλον νὰ τὸ καταφέρει.

Ἡ μουσικὴ εἶνε διαφορεῖς χαρακτήρων, κατηγορησάν.

Μὰ οἱ εἰσαγγελεῖς αὐτοὶ δὲν ξεχώρισαν τὶς διαφορὰς ἀπόψεις καὶ ἔκριναν καὶ κατέκριναν, ἔχοντας ὑπ' ὄψιν τοὺς μόνον τὴν πραγματικὴν μορφήν καὶ μὲ τὴν ὑποβολὴν μερικῶν αὐτοσχεδίων καὶ ἐντελῶς ὑποκειμενικῶν ὀρισμῶν, λ.χ. «μουσικὴ εἶνε ἡ τέχνη τοῦ συναρμολογεῖν τοὺς ἤχους κατὰ τὸν εὐάριστον τῆ ἀκοῆς!» μουσικὴ εἶνε ἡ τέχνη ἐκείνη δι' ἣς ὁ ἀκροατῆς βλέπει ἐκτελούμενον τὸ δρᾶμα τῆς ἰδίας του καρδίας». Κι' ἔτσι, ὅπως ὁ ἔρωσ ἐγίνε ἀσπασμὸς τῶν ἀγγέλων πρὸς τὰ ἄστρα» κόντεψαν νὰ κάνουν καὶ τὴ μουσικὴ ἐξομολόγησιν ἐρωτικῆς ἐπιστολογραφίας.

Τὴν πραγματικὴν μορφήν, μόνον ὅσοι ἔχουν ταλέντον καὶ εἰδικότηταν μποροῦν νὰ τὴ μεταχειρισθοῦν μὰ κι' ἐκεῖνοι γιὰ νὰ φτάσουν στὴ θεωρητικὴν, μετασχηματίζοντας ἕνα ἕνα ἔργον (Fantaisie) ἢ ὑποβαλλόμενοι. (Ὁ Βάγκνερ ἀπ' τὰ δημοτικὰ τραγοῦδια τῆς Γερμανίας.)

Ἄς ριξώμε μιὰ ματιὰ σὲ μερικά ἔργα ποῦ ἡ μουσικὴ τοὺς τονογραφία ἐκφράζεται, ζωγραφίζει, πλάθει, καταστρέφει, χαρακτηρίζει.

Μὲ τὴ μουσικὴ τοῦ β'. μέρους τῆς Ποιμενικῆς συμφωνίας τοῦ Μπετόβεν βλέπομε μιὰ «Σκητὴν ἐν ἀκροποταμίᾳ». Μὲ τὴ συμφωνία la maggiore, τοῦ ἴδιου, ἡ ψυχὴ μᾶς ρίχνεται σ' ἕνός ἰδανικοῦ πνευματικοῦ χοροῦ τὸ μεῦσιν. Ἀπὸ τὸ Ave Maria τοῦ Schubert ἕνας ὑπέροχος ὕμνος ἀγάπης, λατρείας κι' εὐγνωμοσύνης ξεχύνεται, γιὰ τὴ Θεοτόκον. Μὲ τὸ Momento Musicale τοῦ Schuman αἰσθανόμεσθε τὰ φτερά τῆς ἐμπνεύσεως νὰ μᾶς χαιδεύουν ἀπαλὰ καὶ λιχνιστικὰ τὴν ψυχὴν, ἐνῶ στὸ fortissimo τοῦ Καταραμένου Κυνηγοῦ, τοῦ Caesar Franc, μᾶς χτυπάει κατὰ πρόσωπον ἡ πύρα τῆς φωτιᾶς ποῦ καίει τὰ στήθια τοῦ κυνηγοῦ, ἀπ' τὴν τύψη τῆς συνείδησός του.

Στὶς Poloneses διαβάζομε ὀλόκληρην τὴν ἱστορίαν τῆς Πολωνικῆς φυλῆς καὶ νοιώθωμε τοὺς πόθους καὶ τὰ αἰσθήματα τῆς, καὶ στὴν «Ταφὴ» τοῦ δικοῦ μας Μητροπούλου, μᾶς πιέζει τὸ στήθος βαρὺ τὸ μάρμαρον ποῦ θὰ σκεπάσει τὸν τάφον τοῦ πεθαμένου καὶ μιὰν ἀρμύραν στὸ στόμα, μᾶς θυμίζει πῶς καταπίναμε τὰ δάκρυά μας.

Ἀπὸ τὴ μουσικὴ τῶν δημοτικῶν μᾶς τραγοῦδιῶν, ξεπροβάλλει ἡ τυραννισμένη Ἑλλάδα, μὲ τὸ θλιβερὸν χαμόγελον στὸ μελαγχολικὸν πρόσωπον, μὲ τὸν βᾶκράττην πόθον τῆς λευτεργιάς, μὲ τὸν ἄδολον ἔρωταν, μὲ τὴν ὑπέροχην ἀπλότηταν τῆς φτωχῆς ἀρχοντιάς, ἐξαγνισμέρην καὶ περίφρην.

Τὸ μουσικὸν ἔργον δὲν διαφέρει ἀπ' τὸ λογοτεχνικόν. Ὁ συγγραφεὺς, ὅπως ὁ συνθέτης, ἐκφράζεται καὶ πρέπει νὰ τὸν παρακολουθήσωμε γιὰ νὰ τὸν νοιώσωμε

Ἡ πραγματικὴ μορφή τῆς Μουσικῆς ἔχει σκοπὸν νὰ τέρψει, νὰ ξεκουράσει νὰ ἐνθουσιάσει.

Ἡ θεωρητικὴ ἀποβλέπει νὰ μᾶς ὑψώσει πάνω ἀπ' τὴ γῆνιν ταπεινότηταν.

Ἐκεῖ ποῦ μᾶς φέρνει ὄλα εἶνε ἀγὰν κι' ὁμορφον.

Στὶς ὑπέργειες σφαιρῆς τῆς, ὅπου τὸ πόδι τοῦ προσκυνητῆ δὲν ἀφίνει σημάδι τοῦ διαβάτου, οἱ μικρότητες καὶ

οί προστυχίες είνε έντελώς άγνωστες

Έκει είνε τὰ βασίλεια τῆς αγάπης τῆς ἀπέραντης ἀγάπης, ποὺ ἐπεκτείνεται σὲ κάθε ἐμψυχο ἢ ἄψυχο, ὑλικὸ ἢ ἄυλο δημιούργημα τοῦ σύμπαντος.

Κι' ἂν δὲν ἔχει ὁ καθένας μας φτερά γιὰ νὰ πετάξει ὡς ἐκεῖ, ἄς πιᾶσει μ' εὐλάβεια τὸ κράσπεδο τοῦ φτερωτοῦ Μουσουργοῦ, ἂν ντρέπεται νὰ τοῦ ζητήσει τὸ χέρι, ἀφίνοντας τὸ χῶμα κάτω ἀπ' τὰ πόδια του.

Καὶ μόλις ξανοίξει στὸν οὐρανὸ καὶ τὸν κλείσει μέσα του, θὰ νοιώσει στὴν ψυχὴ ἕναν καταρράκτη ἀισθημάτων καθάρια καὶ λαμπερῶν σὰν τὸ φῶς τῆς χαρᾶς ποὺ πλημμυραίνει τ' ἀμόλυντα μάτια τῆς παιδιάτικης ἡλικίας.

Γ. ΛΟΓΗΣ

ΣΑΠΦΩ

Ὁμορφόθρονη ἀθάνατη Ἀφροδίτη τοῦ Δία κόρη πονηρή, ἀκουσέ με μὴ μὲ κανοὺς μὴ μ' ἐνιες βασανίζεις τὰ σωθικά μου.

Μὸν ἔλα δὼ ὅπως κι' ἄλλοτε σὲ μένα, ποὺ μ' ἀκουσες σὰν μ' ἐνιώσεις ἀμέσως κι' ἄφησες τοῦ πατέρα τὰ παλάτια τὰ χρυσὰ κι' ἥσθες,

Μ' ἀμάξι ἀνάερο κι' ὠραῖα σὲ φέραν καὶ γλήγορα, σπουργίτια ἀπ' τὰ οὐράνια σὰν σίφουνας γοργὰ φτερογυρνώντας μέσ' τὸν αἰθέρα.

Καὶ φτάσανε μὲ μιᾶς στὴ γῆ τὴ μαύρη. Καὶ σὺ ὦ μακαριστὴ χαμογελώντας μὲ τὸ θεϊκό σου πρόσωπο μ' ἀρώταες τί ἔπαθα τάχα;

Καὶ τί ἔχω δὰ καὶ σὲ καλῶ καὶ τί εἶνε αὐτὸ ποὺ τόσο λαχταраί η̄ τρελλὴ ψυχὴ μου; Ποιὸν πάλι θεὸς στὰ δίχτυα τῆς ἀγάπης νὰ καταφέρω;

Ποιὸς σ' ἀδικεῖ ὦ Σαπφῶ; κι' ἂν σ' ἀποφεύγῃ θὰ τρέξῃ γλήγορα γυρεύοντάς σε: Δῶρα φίλια ἂν δὲν πέρνη, θὰ σοῦ δώσῃ καὶ νὰ μὴ θέλῃς.

Ἐλα καὶ τώρα, ὦ θεά, σὲ μένα καὶ σῶσε με ἀπ' τὴς μαῦρες ἐννιες κι' ὅσα μεράκια ἔχει ἡ ψυχὴ μου τέλεψέ τα, Καὶ σὺ βοήθα με.

Μεταφρ. Μ. ΒΟΗΚΑΝΣ

ΠΡΩΤΟΒΡΟΧΙ

Χυνόπωρο. Στὰ γαλανὰ βασίλεια τ' Ἀπολλώνεια παρθένας, πέπλα διάφανα, χλωμές, πένθημα ἀπλώνουν. Ἔρμες ἀφίνουν τὶς παλιές φωληές-τὰ χελιδόνια καὶ κάπου ὀγραίνονται. Γλυκὰ ματάκια καὶ βουρκώνουν.

Στὰ δάση, ἀπὸ τὶς κορφές τῶν πεύκων κατεβαίνει ἡ καταχνιά. Ἰσκιος βαρὺς θανάσιμος σκορπιέται. Τὰ δέντρα στέκουν θλιβερά. Ὁ λογισμὸς σωπαίνει καὶ ἡ ψυχὴ σὲ παλατιῶν χαλάσματα πλανιέται.

Γ. ΘΕΜΕΛΗΣ

Ο ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΑΥΚΑΣΟΥ

ΕΦΥΓΕΣ...

V

Ἦρθες. Καὶ μαζί σου τὰ πουλιά τραγουδοῦσαν ὅλα.

Ἐφυγες. Πάλι σκοτεινὰ τώρα ἐγίναν ὅλα.

Τ' ἄστρα δὲν ἐφώτιζαν τόσο λαμπερὰ ὅπως τότε ἀγάπη.

Κι' ὅλα τώρα μένουν μέσα στὴν φευτιά, μέσα στὴν ἀπάτη.

Μοναχός μου! Καὶ περνῶ μαῦρες ὥρες θλίψης καὶ σὲ φέρνω ὡς δρᾶμα καὶ σὲ λαχταρῶ. Ἄχ! γιὰτί νὰ λείψεις;

Δὲν τὸ ξαίρεις; ἔσθυσεν ὄλη μου ἡ χαρὰ καὶ σκοτάδι μαῦρο σκέπασε τὸν κόσμον, πῆρε τὰ πουλιά ποὺ ζητῶ νὰ τᾶβρω.

Ὅλα, ἐσὺ μοῦ τᾶφερνες. Γέλιο, ξενιασιά, τρυφερὰ τραγούδια.

Ἐνας κόσμος εἴσουνα, μιὰ κρυφὴ ὁμορφιὰ μέσα στὰ λουλούδια.

Ἦρθες. Καὶ μαζί σου γέλασαν παιδρὰ τὰ παλιὰ ὄνειρά μου.

Ἐφυγες καὶ γίνηκαν, ὅλα θλιβερὰ πάλι ὀλόγυρά μου!...

Χέος

ΑΝΤΡΕΑΣ ΛΟ-Ι-ΖΟΣ

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ

Τοῦ φίλου Β. Γιοκασίνη.

Τὰ καστανά, μυγδαλωτά τοῦ μάτια ξάνοιξαν τὴ φρίκη τῆς ἀγριότητος. Κι' ἀχόρτάστα κυτῶσαν ὅ,τι θάταν στὸ μέλλον χαμένο γιὰ πάντα, νύκνηση τραγικὴ στὶς ἀγριές τοῦ χειμῶνα τὶς νύκτες.

Καὶ σκοτωμοί, καὶ τρεξίματα καὶ μορφές ἀριωπές.

Ἄγνωριστα τὰ γαλήνια πρόσωπα τῶν συνάελφων.

Τὸ μάτι διαπεραστικὸ νὰ μαντέψῃ ζητοῦσε τὶς κέψεις τῆς ἐνδόμυχης, καὶ τὸν κλονισμὸ νὰ πτώσῃ τῶν παλινῶν, ὄνειρευτῶν πεποθηήσεων, πρὸς τὴ δημιουργία τῶν ἰδεῶν ποὺ θὰ ἐνοιοῦσαν τὴν αὐριὸν λευτε-

ωμένη ἀπὸ τὴ θέληση, καὶ τὴν ἐνέργειά τους, δυναμωμένη ἀπὸ τὴ φωνὴ τῶν ὄσων νεκροὶ προστάζαν: Ἀπολύτρωσι τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος ἀπὸ τὴ σκλαωμένη διάνοση, γεννήτρα τοῦ μίσους, καὶ τοῦ σκοτωμοῦ τῶν ἀνθρώπων.

Λευτεριά, βγαλμένη ἀπὸ τὸν ὄλεθρον καὶ τὸ αἷμα ἐκείνων ποὺ προσφέρνοντας τὰ κορμιά τους χωρὶς σεβασμὸ τοῦ νοῦ, στὸ βωμὸ μιᾶς προσπάθειας, ἔκαμαν τὴ ποισιτὴ ἡ ἀξενν, ἡ σούλη τώρα γῆ!

Ἦστερα. Ἀκτὲς τῆς Λευτέρης πατρίδας ἐφώτιζαν θαμπὰ μὲ τὸν ὄλον τὸ κατέβασμα. Κι' ἀντίκρουσμα ἦταν τὰ βουνᾱ λιοπερίχτα μιᾶς ὀρειομένης χώρας.

Ἡ ψυχὴ τοῦ στρατιώτη φτερούγισε γιὰ μιὰ στιγμή μὲσ' ἀπ' τὴ λήθη τῶν ὄσων μπροστὰ στὰ μεγαλωμένα καστανὰ τοῦ μάτια ἐπέρασαν, εἰκό-νες, καὶ κορμιά σιδερόφρακτα, πρὸς τὶς ὀπτασί-ες, καὶ τὶς ζωές τῶν ἀγαπημένων κει κάτω ποὺ οὔσαν κι' αὐτοὶ μὲ τὴ λαχτάρα τοῦ γυρισμοῦ τῶν παιδιῶν, καὶ τῶν ἀγαπημένων.

Γιὰ νὰ γίνῃ τοῦ στρατιώτη ἡ φωνὴ κήρυγμα, καὶ ὄρκος τοῦ—ποτὲ πιά! Προσταγὴ πολιτισμοῦ πρὸς ὅλους ὅσοι δὲν πόνεσαν καὶ δὲν ἐνοιοῦσαν τὴν ἀληθινὴν τοῦ ζωὴ, βαρῶ χτυπημένη στὸ αἶσθη-μά της.

Μὰ στὴν ἐλεύθερη γῆ, ξαναφάνηκαν ὅσα ξε-νοιοῦνται, ὅταν ὁ ἀνθρώπος ὁμοιόμορφος μὲ ὄ-λους τοὺς ἄλλους—σύντροφοι ὅλοι—τελειωτικὰ πῆνος ζητᾷ τὴν αὐτοσυντήρηση, μὰ καὶ ποιὸς ἐρεῖ ἂν κάτω ἀπ' αὐτὴ δὲν κρύβεται εὐγενικό-τρο, καὶ βαθύτερο τὸ αἶσθημα τῆς ὠραίας συν-τήρησης μὲ ὄσους ἀγαποῦμε μακρόθε.

Τ' ἀκρογιάλια κόντευαν μὲ τὴ φαντασία, γιὰτί αὐτὴ δυνατὴ, ὑπεράνθρωπη ν' ὑπῆρχε μὲσ' τὴ διψασμένη, καὶ τὴν ἀχόρταστη ψυχὴ τοῦ πολε-μιστῆ.

Καὶ ζοῦσεν ὁ στρατιώτης κάποια βράδια μιὰ περασμένη ζωὴ.

Γι' αὐτὸν τότε ἦτον ἀλλοιώτικο τὸ χῶμα τῆς λευτεριάς, καὶ τοῦ πόθου ἀπίστευτο τὸ εὐτυχι-σμέν' ἀντίκρουσμα τῶν βουνῶν, καὶ τῶν σπιτιῶν τῆς ἐλεύτερης γῆς.

Ἔτσι καρτέρει, γιὰ τὶς γεννήτρες χῶρες ξανά ὅταν σωσμένος, ἐμμενε γιὰ τὴν τιμὴ τὴν ὅση ἐ-μμενε! Περάσαν μέρες ἀνιστόρητες. Καὶ νύκτες θλιβερές. Αἰῶνες ὅλα. Λαχτάρα καὶ νοσταλγία, καὶ ὄνειρο βαρῶ, μέσα στὰ ποὺ κυλοῦσε μιὰ ζωὴ ξανανοιωμένη, καὶ πότε σκλάβρα, καὶ πότε ταξει-δεύτρα.

Μὰ τὸ καράβι ἀργο-ροτάξιδο στῆς Σάμος τὰ πολυπόθητα ἀκρο-γιάλια πῶς ταξειδεύει;

Ποιὸς δισταγμός, καὶ ποιὸς πόνος δὲν ἀφί-νεν ἐλεύθερη τὴ θάλασ-σα στὸν ἐρχομὸ του; Τὸ θυμητικὸ στὴν ἐ-ναντιότητά της, γύρι-ζε μὲ τὴν ἀστείρευτη, καὶ τὴν πλατεῖα νοσταλ-γία πρὸς ὅ,τι πίστεψε πῶς πέρασε, καὶ δὲν ξαναγυροῦσε.

Μορφές ξανανοιω-σαν κουρασμένες, μαῦ-ρες ἀπ' τοῦ πολέμου τὴν κατάρα, καὶ ξανά-δεν ὁ γυριστὴς στρατι-

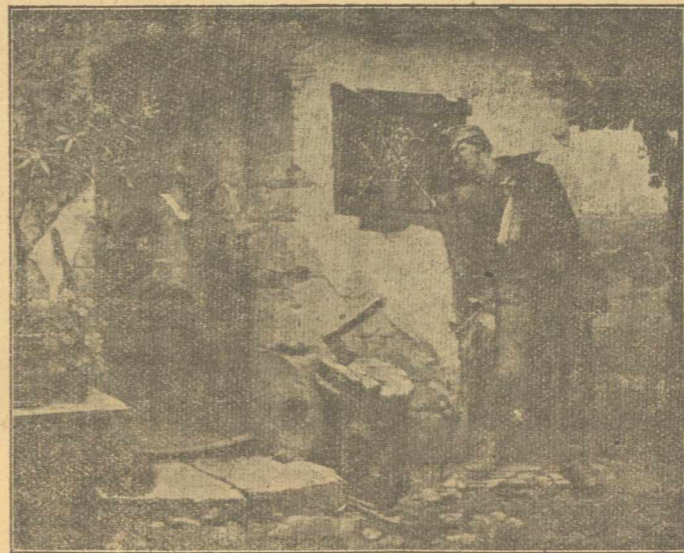
ῶτης μὲ τῆς φαντασίας του τὰ μάτια κόσμους χαμένους ποὺ τοὺς ἡμέρωσεν ἡ ἀγάπη του.

Ἐκεῖ κάτω, αὐτὴ, τοῦ ἔδωσε τὴ δύναμη νὰ ξεχάσῃ καὶ νὰ γαληνέψῃ—μὲ τὴν ἐλεύθερη ἰδέ-α—μέσα σε δάχτυλα χαϊδευτικά καὶ τρισαγαπη-μένα.

Γύρω ἔρημα, ἄξενα, ἀφίλα. Θυμητάρια τῶν παλινῶν καιρῶν. Δρόμοι κι' ἐρημόσπιτα, καὶ τὰ πεῦκα, καὶ τῶν χωρικῶν τὰ συναπαντήματα, ὅλα τώρα φάνηκαν σύντροφα μιᾶς περασμένης ζήσης εὐτυχίας, κι' ὠραιοσύνης.

—Περασμένης, ποιὸς ξέρει ἂν γιὰ νὰ χαθῇ στὸ ἀπειρο τῆς ἀνυπαρξίας της, ἢ νὰ βγῇ λαμπερώ-τερη, σημάδι ἐμπνευσμένης ψυχῆς μιαν, ἀλλῆ φορὰ, μὲσ' ἀπ' τὴν ὑπέρτατη δοκιμασία ἀγάπης καιπόνου.

ΣΤΕΦ. ΣΙΑΔΕΡΗΣ

ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ

Η ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΣΑΜΟΥ

1891—1923

Όμιλου οι κ. κ. Νικ. Σβορώνος και Νικ. Μαρ-
τίνος.

Στο προηγούμενο φύλλο έγραφα ότι ο «Φιλοτεχνικός Όμιλος Νέων» ξεκινών από τας αρχαΐδια τας οποίας ίδρύθη, έκρινε καλόν να μελετήσῃ όλην τήν σταδιοδρομίαν τῆς Φιλαρμονικῆς Σάμου γιά να γνωρίσῃ ὅλος ὁ Σαμιώτικος κόσμος τήν κοινωφελῆ δράσιν τοῦ Σωματείου, τās συνθήκας ὑπό τās οποίας στήν ἀρχή συνεστήθη, τήν ἐργασία ὅλων ποῦ ἐχρημάτισαν κατά καιρούς Πρόεδροι, τās ὑπηρεσίας ποῦ προσέφεραν οἱ διάφοροι ἀρχιμουσικοί, τήν ὑποστήριξιν ἢ τήν ἀδιαφορίαν ποῦ ἔδειξε ἡ κοινω- νία μας κατά διαφόρους ἐποχάς εἴτε ἔνεκα ἐλαττώσεως τοῦ μουσικοῦ τῆς αἰσθήματος, εἴτε λόγω ἐμφυλοχωρήσεως κομματικῶν παθῶν εἰς τοὺς διευθύνοντας καὶ ἐν γένει να μπορέσω κατά τὸ δυνατόν να δώσω μία ἀκριβῆ εἰκόνα τῆς δράσεως τῆς Φιλαρμονικῆς μας ποῦ ὅταν ζῆ καὶ ὑπάρχει ἀδιαφοροῦμεν συνήθως καὶ ὅταν διαλύεται μεμψιμοιροῦμεν ἐλεεινολογοῦντες ἡμᾶς καὶ ἀλλήλους χωρὶς ὅμως να κουνιούμαστε ἔστω καὶ γιά λίγο, ἀλλά βουτηγμένοι πάντα μέσ' τήν ιδέα πῶς τίποτα δέν μπορεῖ να προσδεύσῃ δῶ πέρα—χωρὶς ἐνοεῖται να ἐξηγοῦμε τὸ γιατί—περιοριζόμεστε σέ συζητήσεις στὰ καφενεῖα κουνιούντες ἀπελπιστικῶς τὰ κεφάλια μας, ἀπόδειξις τρανῆ καὶ πασιφανῆς τελείας ἐλ- λείψεως τοῦ αἰσθήματος τῆς αὐτοπεποιθήσεως ποῦ δὲ συγχωρεῖ- ται να κατέχη ἕνα λαὸ σὰν τὸν δικό μας, ζήσαντα σ' ἐλεύθερο πολίτευμα ἕνα αἰῶνα σχεδὸν καὶ ὁ ὁποῖος ἀντὶ να ἐξελισσεται κοινωνικῶς, καλλιτεχνικῶς, φιλολογικῶς, ψυχολαστικῶς, ἔπαθε ἕνα εἶδος ψυχικοῦ μαρasmus καὶ προχωρεῖ πρὸς τὴ πρόοδο μὲ βῆμα σημειωτόν.

Γύρῃσιν λοιπὸν τὸ ἀρχεῖον τῆς Φιλαρμονικῆς ἀπὸ τὸ ὁποῖο θὰ μαθαίναμε πολλὰ πράγματα, ἀλλὰ ἀρχεῖον δὲν εὐρέθη διότι προ- τοῦ παραλάβῃ ὁ κ. Σταμάτης ἔχει χαθῆ. Τὸ «ἔχει χαθῆ» βεβαίως εἶναι ὄσο μόνον ξηρὸς λέξεις ποῦ δείχνουν ὅμως ὅλο τὸ κατάντη- μα στὸ ὁποῖο ἔχομε περιέλθῃ. Κατάντημα πραγματικὸν ἀπὸ πάσης ἀπόψεως. Γιατί πῶς θέλατε σᾶς παρακαλῶ να σωθῆ τὸ ἀρχεῖον τῆς Φιλαρμονικῆς ἀφ' οὗ αὐτὰ τὰ ἀρχεῖα τῆς Ἡγεμονίας—ὅσα διέφυγον τήν πατρικὴν περιβαλψιν τοῦ κ. Κνήτη— ρυθμισαντα ἄλλοτε τήν πολιτικὴν ζωὴν τοῦ λαοῦ μας κατήν- τησαν σήμερα να ρυθμίζου τήν ζωὴν καὶ κίνησιν τῶν παντο- πωλείων χρησιμεύοντα ἄπλως ὡς χάριτες περιτυλίγματος; Ἀγοράζετε ἀίφνης μίαν ρέγγαν τὸ κεφάλι τῆς οποίας κοσμεῖ χάρ- τινον μὲν πάντως ὅμως Ἡγεμονικὸν Στέμμα κ' ἐπειδὴ δὲν ἔχετε τί χειρότερο να κάμετε τοαβᾶτε γιά τὸ σπῆτι σας διαβά- ζοντες « Ἡμεῖς Στέφανος Μουσοῦρος Ἡγεμὼν τῆς Σάμου, ἔ- χοντες ὑπ' ὄψιν κλπ.»

Τὸ ἀρχεῖον λοιπὸν δὲν ὑπῆρχε καὶ ὅμως ἔπρεπε να γραφοῦν ὅλα τὰ διατρέξαντα. Ἐτρέξα δὴ καὶ κεῖ ἀλλὰ τίποτα δὲν μό- ρεσα σταθερὸν να μάθω καὶ κατέφυγα εἰς παλαιοτάτας ἐφημερί- δας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἢ οποῖες πάντως ἔπρεπε κάτι να ἀνα- φέρου. Τὸ φῶς ὅμως δὲν προῆλθε ἐκ τῆς τότε ἐφημερίδος «Φῶς» ἀλλ' ἐκ τῆς «Εὐνομίας» σὲ μιά παράγραφο τῆς οποίας μὲ μεγάλη ἐκπλήξῃ εἶδα ὅτι: «Μετὰ σιγὴν μηνῶν τινῶν ἠκούσα- μεν πάλιν εὐφροσύνας τήν παρελθούσαν Κυριακὴν τήν μουσικὴν τῆς παρ' ἡμῖν Φιλαρμ. Ἐταιρείας να παλαισῇ ἐν τῇ κεντρικῇ πλατείᾳ ἡμῶν διάφορα μουσικὰ ἐκλεκτὰ τεμάχια ὑπὸ τῆς προ- σωπικῆς διευθύνσεως τοῦ πρώτου ἐκ τῶν μαθητῶν κ. Ν. Σβορώ- νου.» Ὁ μόνος ἀρμόδιος λοιπὸν, ἢ πραγματικὴ ζωσα ἱστορία εἶ- νε ἀναμφισβητήτως ὁ κ. Ν. Σβορώνος ὁ ὁποῖος θέλοντας καὶ μὴ θὰ ὑποβλήθῃ εἰς τὸ μαρτύριον τῆς συνεντεύξεως. Καὶ ὑποβάλ- λεται αὐθωρεῖ καὶ παραχρῆμα. Τρέχω μὲ γρήγορο βῆμα στὸ σπῆτι τοῦ ὅπου τὸν συναντῶ να ρουφᾶ τὸν μεσημβρινὸν του κα- φέ καὶ να καπνίζῃ ἀρειμανίως ἀναπολῶν ἴσως παληῆς κ' εὐτυ- χισμένες μέρες, τότε ποῦ ἡ ζωὴ τοῦ νησιοῦ μας κυλοῦσε ἡρεμῆ κ' ἡσυχῆ σὰν καθαρὸ νερὸ ρυακιοῦ, τότε ποῦ ὁ κόσμος δὲν ἔ- δινε πεντάρα ἂν τὸ ποῦ πρέπει να γράφεται μὲ δεῖρα ἢ περισπω- μένη, τότε ποῦ δὲν ὑπῆρχεν «Φιλοτεχνικός Όμιλος Νέων» καὶ «Μηνιαῖες Ἐπιθεωρήσεις» γιά τῆς οποῖες να πληρώνῃ τριάντα δραχμῆς, ἢ να ὑποβάλλεται σὲ κόπους τῆς ἐπιστρέφῃ πίσω γρά- φων στὴ ταινία, τὸ στερεότυπο «ἀπαράδεκτο».

—Λυποῦμαι διότι ἐχάθη τὸ ἀρχεῖον τῆς Φι-
λαρμονικῆς—ἀρχίζει ὁ κ. Νικόλαος Σβορώνος—
ἀλλὰ φαίνεται ὅτι δὲν ἤθελε να μείνῃ μόνο του καὶ να
ποτελεσῇ ἐξαιρέσιν τῶν συγχρόνων του ἀρχεῖων τῆς Ἡγ-
μονίας τὰ ὁποῖα ἐχάθησαν σχεδὸν ὅλα. Ἄν ἐσώζετο
ἀρχεῖον θὰ εἶχαμε ἀκριβῆ περιγραφὴν τῆς ἰδρύσεως τῆς
Φιλαρμονικῆς μας μετὰ τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν καὶ
χρονολογιῶν ἀλλὰ ἀφ' οὗ δὲν ὑπάρχει θὰ ἀναδιψῶ δι-
τὰ συτάρια τοῦ μυαλοῦ μου γιά να θυμηθῶ ὅτι χρειάζ-
ται καὶ σᾶς δώσω κατά τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον ἀκριβεστέρ-
πληροφορίας.

—Πῶς ἰδρύθη;
—Ἰδρύται τῆς Φιλαρμονικῆς Σάμου εἶνε ἢ τότε Ἡγ-
μονίς Κασσάνδρα Καραθεοδωρῆ καὶ ὁ μακαρίτης ἀδελφ-
μου Γεράσιμος. Ἡ ἰδρυσις ἐλαβε χώραν περὶ τὸ τέλος τῆς
1891. Πρῶτος ἀρχιμουσικός ἦτο ὁ Ἀντώνιος Ζόμπολος
ὁ ὁποῖος διήρχετο τυχαίως ἐκ Σάμου καὶ ἐπέισθη να με-
ἀναλαμβάνων τήν κατάρτισιν τῆς μουσικῆς. Ἐπειδὴ δὲ
τὸ ταμεῖον τοῦ ἀρτισυστάτου σωματείου ἦτο γεμάτο μ-
νο ἀπὸ ἐνθουσιασμοῦς καὶ παχειὰ λόγια μὲ τὰ ὁποῖα ἦν
ἀδύνατον να χορτάσῃ ὁ γέρω Ζόμπολος, ἢ Ἡγεμονίς
χορηγεῖ εἰς αὐτὸν ἐξ ἰδίων τῆς μισθῶν τριῶν μεζητιῶν καὶ
τὰ μῆνα—δώδεκα δηλαδὴ δραχμῶν—μέχρις ὅτου
Σωματεῖον λάβῃ ζωὴν. Καὶ ἔτσι χάρις στὰ φιλομουσικὰ
αἰσθήματα τῆς τότε Ἡγεμονίδος ἀπετράπη ἡ μεταβολὴ
τῆς κοιλίας τοῦ ἀρχιμουσικοῦ εἰς ταμποῦρο. Ἡ ἀνάμει-
ξις Ἡγεμονίδος ἐφιλοτίμησε πολλοὺς οἰτινες καὶ συνεισέ-
ρον ἀμέσως διάφορα ἕκαστος χρηματικὰ ποσὰ διὰ τῶν
ποίων ἠγοράσθησαν τὰ μουσικὰ ὄργανα. Δώδεκα νέοι
τῶν καλλιτέρων οἰκογενειῶν ἐσχημάτισαν τὸν πυρ-
να, ἦσαν δὲ οἱ Μιλτ. Λουκάς, Σπύρος Ἐπτακοιλίης, Ἀ-
Σαγωνάς, Ἀριστ. Κνήτης, Ἰωάν. Πύργιος, Κ. Ὑδρα-
Χαρ. Σοφούλης, Στ. Ἀθηνάρας, Ἰππ. Γεωργιάδης,
Καπνουλᾶς, Κωνστ Βογιατζῆς καὶ ἐγώ. Μετὰ ἐν ἔ-
προσεκλήθη ὁ κ. Ἀχιλλεὺς Ντελμποῦνο ὡς ἀρχιμουσικὸς
ὅστις ἐδίδαξε ἐπὶ τέσσαρα ἔτη. Ἐπὶ τούτου ὁ ἀριθμὸς τῶν
ὀργάνων ἀνήλθε εἰς εἴκοσι πέντε προστεθέντων καὶ ζυ-
ναν ἐκ τὰ χάλκινα. Τότε πλέον ἡ μουσικὴ ἤρχισε να προ-
οδεύῃ καὶ να ἐκτελῇ δυσκολώτατα τεμάχια καὶ ὁ χρο-
γράφος τῆς ἐποχῆς ἔγραφεν ὅτι: « Τὸ πλῆθος συνωθού-
νον ἐν τῇ πλακοστρώτῃ πλατείᾳ μας ἠκροᾶτο μετὰ πῆ-
σοχῆς τῶν θελκτικῶν στροφῶν τῆς Τραβιάτας τοῦ Βέρ-
την θαυμασίως ἀνέκρουεν ἡ Φιλαρμονικὴ». Πρέπει να
ρετε ὅτι τότε ὁ κόσμος ἐτρέφετο μὲ μὲγάλα αἰσθήματα
γάπης πρὸς τὸ τόπο του, καὶ μόλις ἀντελήφθη ὅτι διὰ τῆς
Φιλαρμονικῆς ἐδημιουργεῖτο κάποια καλλιτεχνικὴ κίνη-
σις καὶ ἐξυψοῦτο ἡ Σάμος ἀπέναντι τῶν ἄλλων νήσων, ἔσπ-
σε προθυμότητα να ὑποστηρίξῃ δι' ὀλικῶν καὶ ἠθικῶν ἰ-
σων. Ἐνεγράφησαν ἀμέσως πολλὰ ἀρωγὰ μέλη κατα-
λόντα πάντοτε τήν συνδρομὴν των μετ' εὐχαριστήσῃ
πρᾶγμα τὸ ὁποῖον καθὼς μαθαίνω, δὲν συμβαίνει σήμε-
Ἐπίσης καὶ ὁ Δῆμος μᾶς εἶχε χορηγήσῃ οἰκνημα καὶ
τισμὸν δωρεάν.

—Σχετίζεται ἡ ἰδρυσις τῆς Φιλαρμονικῆς Καρλοβα-
μὲ τήν ἰδικὴν μας;

Η ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΣΑΜΟΥ.—Εἰς τὴν δευτέραν σειρὰν ἐξ ἀριστερῶν τρίτος ὁ Ἀρχι-
μουσικός κ. Γ. Παλαμάρης, ὁ πρόεδρος τοῦ Σωματείου κ. Σταμ. Σταμάτης, ὁ ταμίας κ.
Χρ. Καραθανάσης καὶ ὁ Γραμματεὺς κ. Α. Γεωργιάδης.

—Βεβαίως. Κατὰ τὸ ἔτος 1895 μᾶς παρεκάλει ὁ
τότε Δήμαρχος Καρλοβασιῶν Νικ. Νικόλαος να μεταβῶ-
μεν ἐν Καρλοβάσι ἕνα κεντηθῆ ἢ φιλοτιμιᾶ τῶν κατοίκων
καὶ ἰδρυθῆ καὶ ἐκεῖ Φιλαρμονικὴ πρᾶγμα τὸ ὁποῖον καὶ ἔ-
γινε ἐντὸς τοῦ ἔτους ἐκείνου χάρις εἰς τήν δραστηριότητα
τοῦ βέκτου ἐκείνου Δημάρχου διατηρουμένη μέχρι τῆς σῆ-
μερον.

(Ἐπεταὶ συνέχεια) Ο. ΣΤ.

ΒΑΘΥ...

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο)

Στ' ἀκρογιάλια τοῦ νησιοῦ δὲν φέρνει μηνύματα
ὁ ἀγέρας.
Τὰ μαλλιά ἀναστατώνει τὰ ξανθὰ, σὰν ἐπανάστασις
στὸ κεφάλι. Τὶ τρικυμίες!
Μιά δυνατὴ ὅμως. Ἐνα γράμμα. Σεισμὸς τ' ἀ-
ναγνωσμά του:

Φίλε μου εὐγενικέ,

Γυρίζω ἀπ' ἐκεῖ ποῦ πῆγες χτῆς βράδου. Ἦτον
τόση μοναξιά. Ἴδια σὰν τὴ χτεσινὴ, ποῦ δὲν σὲ τά-
ραξα.

Τὰ πνίγω αὐτὰ μου ὅλα. Στ' ἀπύθμενο πέλα-
γος τῶν στηθῶν μου—να σοῦ τὸ πῶ; Τὰ χέρια Σου
τὸ ἔκαμαν τέτοιο, κ' ἐγὼ δὲν θέλησα νὰν τ ἀδειά-
σω γιά τίποτε· καὶ στὶς ὥρες τῆς μόνωσῆς μου—δλη-
μου ἢ ζωῆ—σχύθω θλιμμένη ἀπὸ τὰ βάρη τῆς σά-

πιας μου εὐτυχίας, καὶ ζητῶ ἀπὸ τὴ διδαχὴ τῶν
χρόνων ποῦ ἔζησες ἐντὸς να βρῶ τὰ πλάτη τῶν ἰ-
δεῶν Σου!

Στὴν τρομερότητα τῆς ἀνεύρεσης τῆς ἀλήθειας Σου,
βρίσκω ἀδύναμα τὰ χέρια μου, τὰ χεῖλη μου ἀνίκα-
να να σταματήσουν ἀπὸ τὸν παλμὸ τῆς συγκίνησῆς
μου, ὅταν τὰ μάτια μου ὄνειρευτοῦν τὴ γνώρισῃ μου
ρυτίδα τοῦ π ὀ ν ο υ μας, στὰ ὠραία Σου χεῖλη.

Ἐνας λυριτμὸς γιά Σε. Ποῦ τόσο πλατύς ὥστε
να καταλαβῶ τ' ἀνάστημά Σου, κομψό, ὄσιο, λε-
βέντικο να μου σκεπάξῃ τὰ μάτια, ἐπιβλητικὸ να
κλεῖ μου τὸ κορμί, καὶ να σωπαίνω. Ὁ λυρισμὸς μου
γιά τὲς ἀκοῆς Σου δὲν εἶνε. Ζῆς ὑπέρτερα. Εἶμαι ἀ-
δύναμη. Ὅσο κ' ἂν με μεγάλωσες ἀπὸ μιά γυναῖ-
κα, μ' ἔκαμες ἄνθρωπο. Ἄνθρωπο τέτοιο μὲ τσάκι-
σανώσγυναίκα. Αὐτὸ εἶνε τὸ παραγνώρισμά μου.

Σὲ Σένα ποῦ ἦται παρὰ πάνω ἀπὸ τὴν οὐσία, τὸ
ἄτομο στὴ μορφή του τὴν πῖθ διαλεχτή, δίνω τὴς
ξερκισμένες κορδέλλες τῶν ρούχων μου. Ἴερεια τοῦ
Ναοῦ τῶν ιδεῶν Σου, μὲ πλάτυνες σὲ σκέψη. Στὶς
σκληριές μου μονάχη μ' ἀφήκες. Δὲν μπορεῖ να μὲ
λευτερώσῃ τίποτα. Στῆς γραμμῆς τοῦ κορμιοῦ μου
ποῦ γνώρισες τόσο πολὺ, γιάτ' Ἄγαπούσσα, θέλω
—ἢ ἄθελῃ—να βλέπῳ ὅτι μοῦ εἶπες, ὕμνο, καὶ ἔκα-
μες, θυσία. Καὶ ἂν τὸ πρότυπο τῶν ἀνθρώπων ἰδεα-
τοῦ ὡς εἶσαι, μεγάλε μου, βρῶ εὐθεία τὴ γραμμὴ
τῆς ἠθικῆς, καὶ τοῦ καθήκοντός μου, θὰ ἔλθω. Σεῦ-

μω οί πόροι Σου εἶνε ἀνοιχτοὶ γιὰ νὰ ζῆς. Τὰ χέρια κλειστά: Ὅταν θ' ἀνοίγαν δὲν ἤθελα νὰ Σε διαφεύσω. Ὅμοια Σου θάρτω μόνο. Φεύγω. Ἐξαγνισμένη θὰ ἔλθω. Ποτὲ ἄλλοιῶς.

Τέλλη.

Σιλουέττες περνᾶν στὸν κόσμο. Ψιθυριστά, ἢ μεγαλωμένα τὰ λόγια: μιλοῦν.

Ὅταν οἱ ἄλλοι δύο σιωποῦν στῆς πίστης του ὁ ἕνας, τῆς ἀγάπης του ὁ ἄλλος τὸν αἰματωμένο βωμό, μιλοῦν πῶς εἶν' εὐτυχισμένοι.

Ἔτσι ἡ ζωὴ, Βαθυά, δική μας, λεπτὴ κρύβεται στὰ πρὸ διαλεχτὰ μας πάντα, καὶ δὲν φανερώνεται οὔτε κεῖ πού υπάρχουν τραντάφυλλα. Κυλᾶ ἀστάθμητη, ἀγνώριμη σὲ δλους γιὰ νὰν τῆ πιστέβουν ὀλιγώτερο γενναία ὅσο τὴν ὄνειρευτήκαμε ἑμεῖς πού τὴν ζήσαμε, περισσότερο κοινωνικὴ παρ' ὅ, τι δὲν ὑπῆρξε.

Στοῦ γραφείου του τῆ μοναξιά ζοῦσε τῆ ζωὴ του ὁ Φῶτος. Ξεχωριστὴ ἀπὸ τὴν περασμένη, γεμάτη μὲ τὴν ἐλεύθερη σκέψη του, πλημμυρισμένη ἀπὸ τὸν πόνου πού αἰστανόνταν βαθυά, νὰν τοῦ τρώη τὰ σωθικά.

Τὸ γράμμα δὲν εἶχε τὴ δύναμη νὰν τὸ διαδάσῃ γιὰ δευτέρη φορά. Τὰ λόγια του, ἠχοῦσαν στὴν καρδιά, καὶ τὸν τρυποῦσαν τὰ μηλίγγια ἀπὸ τὸν πυρετὸ τοῦ ἀναπάντεχου.

Ὅσοι καὶ ξεχωριστὰ κάθε μιὰ λέξη κι' ἂν ἦταν γραμμένη, ὅσο μεγαλόπνοη, καὶ φωτοδότρα, ἦταν κάτι που τὸν ἔκανε νὰ δοκιμάσῃ κι' αὐτὸς τὲς ἀνθρώπινες στιγμὲς του.

Ἄν ὄλοι θὰ μπορούσαν νὰ τὸν συνηθίσουν σὲ ὅμοια τέτοια, πῶς τὸ περίμενε ἀπὸ τὸ λογισμό, καὶ τὴν εὐεργεσία του;

Δὲν ἔκλαψε σὰν πού τὰ περασμένα τὰ χρόνια. Στάθηκεν ὅμως ἀγέρωχος, καὶ πίστεψε στὸ πόνου του ἐσώτατα, καὶ κλείσαν του τὰ μάτια κι' ἀσύγκριτος ἀντίκρισε τὲς φαντασίες του. Πρὸς τ' ἄστρα ὁ νοῦς του ὑψώθηκε, καὶ ὕστερα κατέβασε σιγά, θλιβερὰ τὸ κεφάλι, ἔρριξε πίσω τὰ χέρια του ἀδρανικά. Τίποτε ἄλλο.

Στὲς στιγμὲς αὐτὲς τῆς ὑπερανθρωπίας τῆς μετάγχισης κάποιων δικῶν των μουσικῶν τῶν αἰσθημάτων κεῖ που ἀντίκρουσαν τὰ μάτια του τὰ δράματα τὰ πρὸ λατρευτὰ, ἔγινεν ὁ ἄλλος ἄνθρωπος ἀγνώριμος στὸν παληό, τέτοιοι που μέσα στὰ περασμένα φ.λ.τὰ τῆς ὠραιουσίνης του νὰ μὴν τὸν ἀνεγνώριζε.

Κάθε ἀνθρώπινο ἦτον ξένο γι' αὐτόν. Ἄδιάφορος τὸ ζοῦσε; γιατί τοῦ περιόριζε τὴν ὑπαρξή.

Τὰ χαρτιά, τὰ βιβλία του, κράχτες μιᾶς μόνωσης. Σ' αὐτὰ εὗρισκε τοῦ πνεύματος του τὴν ἱκανοποίηση γιατί τὸν φώτιζαν τόσο πολύ, μὰ καὶ πάντα διψοῦσε ἀπὸ τὴν ἀλήθεια τους. Ἐκλείσε τὰ μάτια ἀπὸ τὴ μέθη του μηδέν, καὶ τὴν προσοχὴ του σ' αὐτά.

Ἔτσι μονάχος, σ' ὄλο τό γύρω του περιβάλλον

περνοῦσε ἄρες βρίσκοντας στὸ γράμμα του κάπ' αὐτό, πλασμένο ἀπὸ τὴ φιλοδοξία, του κάπ' ἀπ' ἀναθρωφή του.

Ἴδια, σὰν θάγραφε λόγια θενάχε. Κι' ἀπάντ' στὸν αὐτὸ του αὐτό, τὸν μεταγχισμένο στὸν ἄνθρωπο τὸ γνώριμό, του σὰν ἀντήχηση στὴν ἔννοια κείνη ἄγγιξε τὲς χόρδὲς τὲς πρὸ εὐαίσθητες τῆς ὑπαρξῆς καὶ ξεχείλισμά της γιὰ μουσικὴ ὁ πόνος του, τὸ γράμμα που σταλμένο ἦτον σ' αὐτόν.—

—Ἐξὼ ἀπὸ τὴ ζωὴ σφιχτοδεμένη μὲ τὸν πόνου δὲν ζῆ γιὰ τὸν ἄνθρωπο τίποτε. Ἡ ἀρχὴ, καὶ τὸ τέλος τῶν αἰσθημάτων του, ὁ πόνος κεφάλαιο, οὐκ ἔστιν ἄλλο πού μας φανερώνει νέους κόσμους ἀόρατους, σιχόπαθους, θεῖους!

Στεῖρα τὰ βιβλία, παρηγοριὰ μπορεῖ νὰν αὐτὸν Μὰ τοῦ πόνου βάλσαμο οὔτε ἡ φιλοσοφία τους.

Ρυθμός, καὶ γραμμὴ, φευγαλέο ὄνειρο ἢ πλαστικὴ τοῦ γυναικείου κορμιοῦ, λευκοτάτη σάρκα κίτρινη εἶνε ἡ λιόκαρτη, ὑπάρχει γιὰ τὴν ἠθικὴ τῶν ματιῶν. Αὐτὰ στεφανωμένα ἀπὸ τὴν ξεγελάστρα φωτιά ἀγάπης, βγαλμένη ἀπὸ τὴν θεὰ τῆ ψυχῆς, αἰστανονται πῶς τὰ τωρινὰ ξεσκλιδία εἶνε σὰν τ' ἀρχαῖα σπασμένα ἀγάλματα τῶν παρθενικῶν θαυμασμένων γραμμῶν.

—Καλλιτέχνης, θὰ σοῦ τὰ ἐνώτω, μὲ κλεισμένα μου τὰ βλέφαρα, ὀλόνοιχτη τῆς αἰσθητικῆς μου προσοχῆ, στὸ δικὸ σου δρόμο μιᾶς προσπάθειας ἐπιγνισμού, ὅπως πιστεύεις πῶς θὰ τὴν ποθοῦσα ἡ ζωὴ αὐτὴ χωρὶς σύνορα.

Τότε ἡ Ἀκρόπολις θε νάβρη τὴ χαμένη Καρυάδα.

Καὶ ἡ ἱστορία τῶν δυστυχισμένων ἀνθρώπων ξετυλιχτὴ στὲς βαρῆς του χειμῶνα τὲς νύχτες τῶν θὰ κυλᾶ στοὺς στενοδρόμους τοῦ Βαθυοῦ ποταμοῦ ἢ βροχὴ παραμυθία θὲ νᾶνε.

Παλιοὶ καιροὶ ἀγέραστοι περάσαν πάνω ἀπὸ τὴν καὶ ἂν τὲς κουράσανε, δὲν τὲς τσακίσανε ταπεινά. Τὰ μαλλιά του δὲν τ' ἀσήμωσε ὁ χρόνος, καὶ κορμί της δὲν τὸ λύγισε ξένη θερμασιά, οὔτε ἐπὶ τῆς ψυχῆς ὁ βουρκὸς ξενόλογων ἀκατάληπτων αὐτὴν Σὺν Βασιλόπουλων ἱστορία που πεθαμένη ἦρα γιὰ διηγούνται στ' ἀγγόνια τῆ τρυφερά.

Ἡ ἀνέμη τῆς ἱστορίας τῆς χιολιόχρονης, σὰν τὴν ἀνθρώπων ἱστορίας λίγο, ἢ πολὺ ὅμοιας, θὰ νανοῦν ἢ ὠραιότητες, περασμένες ἀπὸ τὴ φωτιά τῆς πραγματικότητας, γιὰ νὰ μείνουν ἔστι ἄγγιχτες, δύσπρετες, ὑπερούσιες, καὶ νὰ ζήσῃ ὠραία βασίλισσα ἢ ἡλικία ἀγνή, καὶ καθάρια, πιστευμένη σ' ὅτι μυστικῶν ἀγαπημένων ἀνθρώπων.

Στὴν ἀλαβάστρινη δακρυδόχη, πού τ' ἀρχαία χροῖα σώσανε ὡς τὰ δικὰ μας θὰ βρεθοῦν δάκρυα κρυμμένα, ἐλόδροσα ὅμως γιὰ ὅσους ξέρουν νὰ πονοῦν καὶ πᾶνε νὰ βροῦν λουλούδια ἄξια ἐνὸς μαρτυρίου.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΡΩΜΗΣ

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ ἀπὸ τοὺς κ. κ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΟΣΟΥΣ ΑΛΛΑΖΟΥΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ, ΟΥΣ ΔΕΝ ΕΛΑΒΑΝ ΦΥΛΛΑΔΙΑ, νὰ μᾶς δηλώνουν ἐγγράφως, ΟΣΟΥΣ ΚΑΘΥΣΤΕΡΟΥΝ ΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ νὰ τὴν ἐμβάσουν πρὸς τὸν «Φιλοτεχνικὸν Ὀμιλον Νέων».

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. κ. Ἄνδρ. Τζανῆν Νομάρχην Σάμου, Δημ. Θεοφάνη Μάλην, Μ. Ἀσλάνην, Ἀντὼν Γαροφύλλου, Ἀλεξ. Ἀνδρεάδην, Ν. Καρπούση, Π. Χατζόπουλον, Μεχ. Χατζόπου, Εὐάγ. Καρυρινόν, Κωνστ. Κονταρήτον, Δ. Εὐρυκλήν, Ἰω. Μεγαλόπουλον, Ἡρακλ. Κρικιανήν, Κων. Μαίρη Θεοχαρίδου, Δίδας Στάβρου Τζοσκοῦνογλου, Φωτ. Ἀγαπητοῦ, Οἰκογ. Δουκάκη, Ἐνταῦθα—κ. κ. Στεφ. Ἀξιώτην, Μ. Σουλούνιαν, Σωτ. Σωτηρόπουλον, Κ. Αρμαξέξην, Δημ. Μητσίνην, Δίδ. Κασ. Κυριακίδη, Τηγάνη—κ. Χριστ. Σταματούλην, Κων. Χαλκιάδην, κ. Γεώργ. Σβερκεσίδη, Βουρλιώτες, κ. Κωνστ. Φορτούνην, Ἰω. Μυρογιάννην, Κων. Καρθηκαμποῦ, κ. Δημ. Σίδερην, Πόρον—κ. Ἀνδρ. Καμάντιον Κώνσταν, Μυτιλήνην—κ. Εὐάγ. Καθεδαίνην, Κέρκυραν—κ. κ. D. Papageorgiou, M. Paqas, Harry Poulos, Nik Spiliotopoulos New York—κ. C. Ioannides. Liverpool.—κ. P. Pedrides, Berlin—Ἦραμε τίς συνδρομὲς σὰς καὶ εὐχαριστοῦμε θερμῶτα, γιατί σπεύσανε νὰ ὑποστηρίξουν τὸν εὐγενῆ σκοπὸν μας.

κ. Τοτὸν Κόκκινον, Ἀθήνας. Περιμένουμε ἐνεργείας σὰς γιατί εἴμαστε βέβαιοι πὸς πολλὰ μπορεῖτε νὰ κάνατε. Δ)δὰ Ἡλέκτραν Τσάλα, Ἀθήνας. Ἦραμε τὴν συνδρομὴν σὰς καὶ σὰς εὐχαριστοῦμε. Πραγματικῶς πρὸ νῆσι μας πολλοὶ ζοῦνε μὲ τὴν αἰσθητικὴν τῆς ζωῆς, ἀλλὰ ἀπ' τοὺς Πατριῶτες μας δὲν βρήκαμε τὴν ὑποστήριξήν πού περιμέναμε σ' ὁ τοιο δύσκολο ἔργον μας.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
ΑΔΕΛΦΩΝ Ι. Α. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
ΒΑΘΥ-ΣΑΜΟΥ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΕΝ ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΟΙΣ
ΜΕΓΕΘΥΝΣΕΙΣ ΠΑΣΤΕΛ-ΕΛΑΙΟΓΡΑΦΙΑΙ-ΚΛΠ.

(Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς «Σάμου»)

